

32.9.1

29b (משנה א) → 31a (והא ר"ש)

1. במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך: ויקרא כה, טו
 2. לפי רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעיט מקנתו כי מספר תבואת הוא מכר לך: ויקרא כה, טז
 3. וחשב את שני ממכרו והשיב את העדף לאיש אשר מכר לו ושם לאחזתו: ויקרא כה, כז
 4. ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו: ויקרא כה, כז
 5. אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו וגאלנו: ויקרא כה, מח
 6. אם עוד רבות בשנים למיהן ישיב גאלתו מכסף מקנתו: ויקרא כה, נא
 7. ואם מעט נשאר בשנים עד שנת היבל וחשב לו כפי שניו ישיב את גאלתו: ויקרא כה, נב
 8. וחשב עם קנהו משנת המכרו לו עד שנת היבל והיה כסף ממכרו במספר שנים כימי שכיר יהיה עמו: ויקרא כה, ג
 9. לא יקשה בעיניך בשלחך אתו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים וברכך יקוק אלהיך בכל אשר תעשה: דברים טו, יח
 10. והיה כי יאמר אליך לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך: דברים טו, טז
 11. וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו: ויקרא כה, יד
 12. כי ימוך אחיד ומכר מאחזתו ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו: ויקרא כה, כה
 13. ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו: ויקרא כה, כט
 14. וכי ימוך אחיד ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך: ויקרא כה, לה
 15. אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי אחיד עמך: ויקרא כה, לו
 16. וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים: שמות כה, ז
 17. וכי ימוך אחיד עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: ויקרא כה, לט
 18. אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו וגאלנו: ויקרא כה, מח
 19. ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו: ויקרא כה, כז
 20. ואשר יבא את רעהו ביער לחטב עצים ונדחה ידו בגרון לכת העץ ונשל הברזל מן העץ ומצא את רעהו ומת הוא ינוס אל אחת הערים האלה וחי: דברים יט, ה
 21. ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אתו ויסף חמשיית כסף ערכך עליו וקם לו: ויקרא כז, יט

- I א rules of sale of שדה אחוה during period when יובל is in effect
 - a If: he sells שדה אחוה, may not redeem until at least 2 years have passed, per v. 1
 - i Note: language of משנה – “may not redeem” – he is also forbidden from attempting to negotiate –
 - 1 And: even seller violates the עשה of vv. 1-2
 - b If: some of this time was a season of drought or blight or שמיטה – aren’t reckoned towards years
 - c But if: the owner left it fallow or plowed it – they do count
 - i Justification: סד”א that the original owner would have to pay him for the expense of plowing – קמ”ל
 - d א”א if he sold it to him in the summer – just pre-harvest, buyer could theoretically have 3 crops (within 2 years)
 - i ברייתא – v. 1 → בעלים may not demand that he return it ready for harvest as he bought it
- II Validity of sale during יובל itself
 - a דב: sale is valid
 - b שמואל: sale is invalid – ק”ו, if an already sold field reverts to owner at יובל, certainly cannot sell then
 - i Challenge: רב accepts this type of ק”ו; he rules that מוכר בתו when she is a נערה – sale invalid (same reasoning)
 - 1 Defense: the daughter can never be resold; this field could be resold again after יובל
 - ii Challenge: ברייתא ruling (from v. 2) that it can be sold close to – even far from – יובל, but not during יובל
 - 1 Defense (רב): not sold for “crop years”, but sale is valid and then it immediately reverts to owner
 - 2 Challenge: in that case, why not let it stay with buyer until 2 years into יובל and then revert
 - (a) Per: ruling that if he got to use it for 1 year before יובל, he is given 1 year after יובל before reverting
 - (b) Defense: in that case, he already began using it (before יובל) – we let him complete it; unlike our case
 - c ד’ ענן reports 2 הלכות from שמואל; in one case the money is returned to buyer, in other it isn’t – didn’t know which
 - i Cases: our case (selling field during יובל year) and selling an ע”כ to non-Jew or to לארץ
 - ii Solution (רב יוסף): from ברייתא – if he sells his ע”כ to חר”ל, he goes free and we require גט שחרור from buyer
 - 1 Implication: buyer is a real buyer (sale is valid) and money isn’t returned
 - 2 Implication: in our case (selling during יובל), sale is invalid and money returned
 - 3 דב ענן hadn’t heard ברייתא and reasoned that שמואל may consider money a gift,
 - (a) Per: his approach to מקדש אחותו (רב: money returned; שמואל: money is a gift)
 - iii Question (ע”כ re selling לר”י): why fine the buyer (lose money), why not fine the seller?
 - 1 Answer: per aphorism – without mousehole, mouse cannot steal (i.e. w/o buyer, seller couldn’t sell)
 - 2 Challenge: without mouse, hole is useless (i.e. seller is main instigator of violation)
 - (a) Answer: stands to reason that we assess the fine where the “problem” stands – ע”כ is with buyer

- III **ב** משנה: Using original/resold value to benefit of original owner (both using v. 3); limitations on owner's buy-back
- a *If*: originally sold at 1 מנה and then resold (to 3rd party) at 2 – owner may redeem at 1 מנה
 - b *And if*: originally sold at 2 מנה and then resold at 1 – owner may redeem at 1 מנה
 - c **ברייתא**: confirming our משנה as רבי's opinion
 - i *variation*: דוסא בן יהודה – ר' עורף (v. 3); if sold at 1 and it appreciated to 2 or opposite – redeems at lower rate
 - ii *point of dispute*: if it was worth 2, lost value and was resold at 1 then re-appreciated to 2
 - 1 דבני: redeem at 1 – per lowest sale price
 - 2 דדבני: redeem at 2 – both original sale price and redemption time – at 2
 - iii *Question*: how do we know that these verses should be read לקולא (charitably for original owner)?
 - 1 *Answer*: vv. 4-5 compare (via גאל) redemption of שדה אחוזה to redemption of עבד עברי
 - (a) *And*: redemption of עבד עברי is always done charitably (based on lowest worth) per vv. 6-7
 - (b) *And*: we extend this to ע"ע who is sold to non-Jew, per vv. 8-9 (שכיר::שכיר)
 - (i) *Reason*: we interpret these verses charitably for עבד – per v. 10 which supports עבד עברי
 - 2 *Challenge*: why not be stringent with him, per homily of ר' יוסי בר חנינא (vv. 11-17) (note the "היתר של ר' הונא")
 - 3 *Answer*: the text "restored him" (enabled and commanded to rescue him), per v. 18
 - (a) *challenge*: that may be limited to a case where he is enslaved to עכ"ם; but perhaps his פדיון should be חמור?
 - (i) *answer* (רנב"י): vv. 6-7; there aren't "big years" and "small years"
 1. *rather*: it means that if he appreciated, we use the "years"; if he depreciated, we use "מכסף מקנתו"
 2. *challenge*: perhaps it means that if he worked 2 years, he is redeemed per כסף, if 4 – כפי שניו – 4
 3. *answer*: if so, it would state עוד רבות שנים – אם, not בשנים – meaning, if he appreciated during years
 - d *Limitations*: owner may not use other field (e.g. more distant or poorer) to buy back (e.g. closer field)
 - i *Nor*: borrow money to buy back field, nor pay in installments
 - ii *source*: v. 19:
 - 1 זשהיגה ידו: he must own recovery funds (not borrow)
 - 2 זמצא: excluding something which was there at time of sale (e.g. far or poorer land)
 - (a) *challenge*: זמצא (in v. 20) has opposite meaning – something that was always there (פרט לממציא את עצמו)
 - (b) *answer* (רנב"א): each is contextually driven; in our case, parallel to זשהיגה ידו (new acquisition),
 - (i) *there*: parallel to "יעיר" – just as forest is always there, so too he had to have been in harm's way first
 - e *However*: these limitations do not apply to redemption from הקדש – here, the citizen is "stronger" than הקדש
 - i *source*: v. 21 – גאל גאל allows him to borrow for redemption and to redeem in installments
 - ii *reason* (ר"ש): since the law is charitable in re: שדה אחוזה; if he sells it and the buyer is מקדיש, reverts to owner at יובל
 - 1 *therefore*: the הלכה is stringent about the method of redemption – no borrowing or paying in installments
 - 2 *but*: הקדש is severe – if he was מקדיש his שדה אחוזה it is lost at יובל
 - 3 *therefore*: it is more lenient vis-à-vis redemption from הקדש
 - (a) (*note*: ר"ש is, per his approach, conjecturing as to the rationale behind the law – דריש טעמא דקרא)
 - 4 **ברייתות**: one allows for borrowing and installments and the other does not
 - (a) *resolution*: lenient one is ר"ש, stringent one is רבנן